

فصلنامه جامعه‌شناسی سبک زندگی، سال هشتم، شماره نوزدهم، بهار و تابستان ۱۴۰۱، صفحات ۷۱-۸۸

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۰۷ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۱/۰۶/۰۱

تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی بر آسیب‌های اجتماعی کاربران ورزشکار در دوران کووید-۱۹

نسرین کسبی ۱
فاطمه عبدوی* ۲
یعقوب بدری آذرین ۳

هدف تحقیق حاضر بررسی تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی بر آسیب‌های اجتماعی کاربران ورزشکار در دوران کووید-۱۹ می‌باشد. تحقیق حاضر از نوع تحقیقات توصیفی - پس رویدادی است. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل گروهی از کاربران فضای مجازی می‌باشد که توسط فضای مجازی به فعالیت‌های منظم ورزشی پرداختند. به دلیل نامعلوم بودن تعداد دقیق جامعه آماری، با استفاده از جدول کوکران تعداد ۳۸۴ نفر از کاربران فضای مجازی ورزشکار انتخاب شدند. ابزار استفاده شده در تحقیق، دو پرسشنامه محقق ساخته بود که روایی محتوای پرسشنامه‌ها توسط ۱۰ تن از اساتید و متخصصین مدیریت و علوم ورزشی تأیید گردید. پایایی سئوالات در پژوهش حاضر نیز، از طریق آلفای کرونباخ اندازه‌گیری شد که برای شبکه‌های اجتماعی مجازی و پرسشنامه آسیب‌های اجتماع به ترتیب ۰/۸۴ و ۰/۸۸ بدست آمد که مناسب و مورد تأیید می‌باشد. نتایج تحقیق حاضر نشان داد که از بین عوامل تاثیرگذار، به ترتیب بعد خانوادگی (۲/۷۹)، بعد سازگاری (۲/۵۳)، بعد عملکردی (۲/۳۳) و بعد روانی (۲/۱۷)، بیش‌ترین رتبه را در بین عوامل شبکه‌های اجتماعی مجازی و بعد اعتیاد به اینترنت (۳/۰۴)، بعد انزوای اجتماعی (۲/۷۲)، بعد تعارض ارزشها (۲/۴۹) و بعد افسردگی (۱/۹۷)، به ترتیب بیش‌ترین رتبه را در بین عوامل آسیب‌های اجتماعی در کاربران فضای مجازی با فعالیت ورزشی منظم در دوران شیوع ویروس کرونادارند. شبکه‌های اجتماعی مجازی بر آسیب اجتماعی کاربران فضای مجازی با فعالیت ورزشی منظم در دوران شیوع ویروس کرونا اثر معناداری دارد ($P < 0.05$).

واژه‌های کلیدی: شبکه‌های اجتماعی مجازی، آسیب‌های اجتماعی، کاربران، فعالیت ورزشی، کووید-۱۹

۱ - nasrinkasbi@gmail.com

۲ - fatemehabdavi@yahoo.com

۳ - badriazarin@gmail.com

۱ - کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه تبریز

۲ - دانشیار مدیریت ورزشی دانشگاه تبریز (نویسنده مسئول)

۳ - استاد مدیریت ورزشی دانشگاه تبریز

The effect of virtual social networks on social harms of athlete users in the Covid-19 era

Abstract

The aim of this study was to investigate the effect of virtual social networks on social harms of athlete users in the Covid-19 era. The present study is a descriptive-post-event research. The statistical population of the present study includes a group of cyberspace users who engaged in regular sports activities through cyberspace. Due to the unknown number of the statistical population, 384 cyberspace users with and without sports activities were selected using the Cochran table. The instrument used in the research was two researcher-made questionnaires that the content validity of the questionnaires was confirmed by 10 professors and experts in management and sports sciences. The reliability of the questions in the present study was measured by Cronbach's alpha, which was 0.84 and 0.88 for virtual social networks and the Social Injuries Questionnaire, respectively, which is appropriate and approved. The results of the present study showed that among the influencing factors, family dimension (2.79), adjustment dimension (2.53), functional dimension (2.33) and psychological dimension (2.17), respectively, had the highest rank among The factors of virtual social networks and the dimension of Internet addiction (3.04), the dimension of social isolation (2.72), the dimension of conflict of values (2.49) and the dimension of depression (1.97), respectively, have the highest rank among the factors of harm. Social in cyberspace users with regular exercise during the outbreak of the coronary artery disease. Virtual social networks have a significant effect on the social harm of cyberspace users with regular sports activities during the outbreak of Corona virus ($P < 0.05$).

Keywords: virtual social networks, social harms, users, sports activities, covid-19

مقدمه

بیماری همه‌گیری کووید-۱۹، به طور قابل توجهی فعالیت‌های عادی را در سطح جهان مختل کرده است. دستورالعمل‌های ماندگاری در خانه و قرنطینه، باعث افزایش استفاده شبکه‌های اجتماعی مجازی شده است. که استفاده بیش از اندازه آن می‌تواند عوارض جبران ناپذیری از جمله آسیب‌های اجتماعی کاربران شود (اسکندری و همکاران، ۱۳۹۵). شبکه‌های اجتماعی مجازی به عنوان جنبه‌های ساختاری و تعاملی یک نظام حمایتی بر مبنای تعداد افراد، نوع، فراوانی، دوام، پایداری و شدت روابط متقابل بین افراد تعریف می‌گردند. شبکه‌های اجتماعی مجازی، گروه‌هایی مرتبط و پیوسته‌ای از افراد هستند که از روشها و خط‌مشی‌های خاصی پیروی می‌نمایند که عضو چندین گروه از این گروه‌های کوچک باشند، هر یک از این گروه‌ها دارای شبکه‌ای از روابط اجتماعی متقابل و دارای نقاط مشترکی با یکدیگر هستند. عضویت در هر یک از این شبکه‌های اجتماعی در سطح خرد شامل اعضای خانواده یا گروه‌های دوستی می‌باشند. افراد می‌توانند هم‌زمان برای افراد، حمایت‌های اجتماعی خاصی را در موقعیت‌های مختلف به دنبال خواهد داشت (زیتونلو و کارکن، ۱۳۹۶). شکل‌های متفاوتی از شبکه‌های اجتماعی در برگیرنده افراد (مثل خانواده، بستگان، دوستان و همسالان و...) وجود دارند که انواع متفاوتی از حمایت‌ها را در موقعیت‌های مختلف برای افراد عضو فراهم می‌آورند. در واقع حمایت‌های اجتماعی ارائه شده به وسیله شبکه‌های اجتماعی مجازی تابعی از روابط متقابل در درون شبکه‌های اجتماعی خانوادگی، دوستانه و غیره می‌باشد، این شبکه‌های اجتماعی در هنگام انجام فعالیتی خاص به وسیله افراد، ممکن است حمایت اجتماعی مورد نیاز را برای آنها فراهم آورند یا از آن امتناع ورزند (براهویی و همکاران، ۱۳۹۴). کورنیا و مک‌الوی (۱۹۹۵) سه نوع حمایت را به وسیله شبکه‌های اجتماعی مورد شناسایی قرار داده‌اند: الف) حمایت‌های احساسی - عاطفی که در برگیرنده بیانات دلگرم‌کننده که همراه با تأیید و تشویق می‌باشد. ب) حمایت‌های مبتنی بر حل مشکل که با ارائه توصیه‌ها، راهنمایی‌ها و آموزش‌های لازم همراه می‌باشد. ج) و حمایت‌های که مبتنی بر همراهی، فراهم‌سازی امکانات و فرصت‌های مناسب برای افراد عضو می‌باشد (ایرانمهر و همکاران، ۱۳۹۷). با وجود آن که فرایند یادگیری و درونی نمودن مشارکت در فعالیت‌های ورزشی تحت تأثیر عوامل مختلف می‌باشد، در بین این

عوامل، شبکه‌های اجتماعی با تأیید و تشویق، توصیه، راهنمایی و یا با فراهم سازی امکانات و فرصت‌های مناسب می‌توانند زمینه را برای مشارکت افراد در انجام رفتاری خاص مانند مشارکت در فعالیتهای ورزشی فراهم سازند. یافته‌های پژوهشی هندرسون و اینسورث " نشان داد که شبکه‌های اجتماعی (خانواده، دوستان و...) تأثیر مثبتی بر ادراک افراد از فرصت‌ها و نحوه مشارکت در فعالیتهای ورزشی در زمان اوقات فراغت داشته و معتقدند که شبکه‌های اجتماعی با حمایت‌هایی که از افراد به عمل می‌آورند، بر مشارکت آنان در فعالیتهای ورزشی، اثر مهمی بر جای می‌گذارند (سلیمی، ۱۳۹۸). در برخی از پژوهش‌ها بر نقش اساسی شبکه‌های اجتماعی در یادگیری رفتاری خاص تأکید شده است، مشارکت افراد در فعالیتهای ورزشی از سوی شبکه‌های اجتماعی تأیید از سوی اعضای شبکه اجتماعی یا از طریق تطابق رفتار خود با انتظارات رفتاری مورد نظر اعضای شبکه)، یا تشویق مستقیم، مساعدت و کمک عملی برای مشارکت در فعالیتهای رفتاری خاص مانند مشارکت در فعالیتهای ورزشی از سوی شبکه‌های اجتماعی میسر می‌گردد (حافظی و سحاب نگاه، ۱۳۹۹). نیکسون (۲۰۱۰) در پژوهش خود نقش مهم شبکه‌های اجتماعی را در تشویق مستقیم، مساعدت و کمک عملی برای مشارکت در فعالیتهای ورزشی مورد تأیید قرار داده است. برخی از پژوهش‌های انجام شده بر نقش شبکه‌های اجتماعی در یادگیری رفتاری خاص مانند مشارکت افراد به فعالیتهای ورزشی تأکید دارند (عاملی، ۱۳۹۷). در ماه‌های اخیر همه گیری ویروس کرونا به عنوان یک معضل بهداشت عمومی و یک تهدید جهانی کل دنیا را درگیر کرده است. دولت‌ها به شهروندان خود دستور داده‌اند تا با اقدامات اضطراری در خانه بمانند و از سویی دیگر نیز تعطیلات دانشگاه، مدارس و باشگاهها را برای جلوگیری از شیوع بیشتر بیماری اجرا کرده‌اند. در چنین شرایطی، مشکلات جسمی و روانی می‌تواند برای جوانان و نوجوانان نگران کننده باشد و این چالش می‌تواند سبک زندگی نامناسبی برای افراد خصوصاً ورزشکاران، همانند کاهش فعالیت بدنی و بی تحرکی در پی داشته باشد. همچنین فعالیت جسمانی آنها به دلیل طولانی بودن تعطیلی و ماندگاری در خانه در طی بیماری همه گیر کووید-۱۹، به شدت تحت تأثیر قرار گرفته است. نتایج نشان داده است که کاهش فعالیت بدنی و بی تحرکی طولانی مدت با نتایج منفی سلامت جسمانی و روانی مرتبط هستند؛ که از جمله آنها می‌توان به از دست دادن تناسب عضلانی و مشکل قلبی و تنفسی، افزایش وزن، مشکل روانی - اجتماعی، و حتی کاهش موفقیت‌های تحصیلی اشاره کرد. به علاوه، شواهد نشان می‌دهد که این تأثیرات منفی ممکن است در

بزرگسالی گسترش یابد (پارنل^۱ و همکاران ۲۰۲۰). بنابراین یکی از این صنایع درگیر صنعت ورزش و ورزشکاران است. ورزش امروزه بخش مهمی از زندگی افراد را در بر می‌گیرد و با شیوع ویروس کرونا، صنعت ورزش نیز به عنوان یک صنعت فعال و تأثیر گذار با شرایطی متفاوت مواجه است. به طور کلی لغو ورزش و بازی و مسابقات برای تمامی اقشار جامعه خصوصاً ورزشکاران می‌تواند موجب غم و اندوه، استرس، اضطراب، سرخوردگی شود. تأثیر روانشناختی کرونا بر روی یک ورزشکار رقابتی با حذف شبکه حمایت اجتماعی و روال عادی تمرین، می‌تواند بسیار غیرقابل بازگشت باشد. از این رو مدیران موظفند برنامه حمایتی برای مشاوره‌های پی‌درپی با ورزشکاران و ترغیب آنها به حفظ تعاملات اجتماعی از راه دور با خانواده و دوستان و هم تیمی‌ها و حفظ سلامت ورزشی آنها، طراحی و اجرا نمایند. در همین راستا جکوبسون^۲ و همکاران در تحقیق خود با عنوان "فعالیت بدنی در دوران کرونا ویروس: جلوگیری از کاهش عملکردهای متابولیک و ایمنی"، بیان کردند که انجام فعالیتهای فیزیکی در این شرایط بسیار ضروری است و به منظور جلوگیری از ابتلا به بیماریهای مزمن لازم است که افراد فعال باشند (جکوبسون و همکاران، ۲۰۲۰).

آسیب اجتماعی به هر نوع عمل فردی با جمعی اطلاق می‌شود که در چارچوب اصول اخلاقی، قواعد عام عمل جمعی رسمی و غیر رسمی محل فعالیت کنشگران نمی‌گیرد و در نتیجه با منبع قانونی یا قبح اخلاقی و اجتماعی روبرو می‌گردد. به همین دلیل کجروی خود را از دید ناظران قانون، اخلاق عمومی و نظم اجتماعی پنهان نمایند، زیرا در غیر این صورت با پیگرد قانونی، تکفیر اخلاقی، طرد اجتماعی مواجه می‌شوند (سلطانی رنانی، ۱۳۹۷). استفاده مفرط از شبکه‌های مجازی باعث بروز آسیب اجتماعی می‌گردد (شاه قاسمی، ۱۳۸۵). نتیجه حاصل از پژوهش‌های انجام شده توسط (آکسوی^۳ و همکاران، ۲۰۱۳) در پژوهش خود نشان دادند کاربران کم مصرف اینترنت، در مقایسه با کاربران زیاد آن به طور چشمگیری از نظر روابط اجتماعی با یکدیگر تفاوت داشتند، همخوانی دارد.

با توجه به اینکه چنین رویدادی تاکنون در گذشته صورت نپذیرفته است و افراد و مسئولین تجربه‌ای در این زمینه ندارند، همچنین در دورانی که کرونا ویروس تحت کنترل در نیامده باشد و ادامه این مسیر خستگی‌های ذهنی و فیزیکی را به دنبال خواهد داشت و با گسترش دسترسی افراد به شبکه‌های مجازی در این دوره شاهد نوع

¹ Parnel

² Jakobsson

³ Aksoy

جدیدی از اعتیاد مجازی هستیم، بنابراین با انجام پژوهش حاضر می‌توان با شناسایی دقیق صدمات و فواید ناشی استفاده از شبکه‌های مجازی، برای مواجهه با بحران‌های بعدی آمادگی بیشتری به دست آورد. بنابراین، توجه به این مسئله بسیار اهمیت و ضرورت پیدا می‌کند.

روش تحقیق

تحقیق حاضر از نوع تحقیقات توصیفی - پس رویدادی است که با انجام مطالعات کتابخانه‌ای، به شناسایی دقیق‌تر و اصولی‌تر عوامل تاثیرگذار بر آسیب‌های اجتماعی کاربران فضای مجازی با فعالیت ورزشی در دوران شیوع ویروس کرونا پرداخته شد. روش جمع‌آوری اطلاعات در این مطالعه به صورت پیمایشی و با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته بود. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل کاربران فضای مجازی بودند که توسط این شبکه‌ها، فعالیت ورزشی منظم در دوره همه‌گیری ویروس کرونا دارند. به دلیل نامعلوم بودن تعداد دقیق جامعه آماری، با استفاده از جدول کوکران تعداد ۳۸۴ کاربر فضای مجازی با فعالیت ورزشی به روش نمونه‌گیری در دسترس، انتخاب شدند. به این صورت که نمونه آماری توسط پیچ‌های ورزشی که هر یک از آنها بیش از ۱۰۰ هزار نفر دنبال کننده داشته و هر روز پست و استوری‌های ورزشی می‌گذاشتند، در اینستاگرام شناسایی و انتخاب شدند؛ با دنبال کنندگان این صفحات ورزشی در قسمت پیام خصوصی ارتباط برقرار شده و لینک پرسشنامه فرستاده شده و از آنها درخواست شد تا پرسشنامه مذکور را پر کنند. تعداد نمونه مورد نیاز ۳۸۴ نفر برآورد شده است، ولی برای اطمینان از برگشت پرسشنامه‌ها به اندازه کافی، تعداد آن به ۴۰۰ عدد افزایش یافت که در نهایت حداقل ۳۸۴ پرسشنامه برگشت داده شد و پس از بررسی، پرسشنامه معتبر و قابل استفاده مورد تجزیه و تحلیل داده‌ها قرار گرفت. ابزار این تحقیق پرسشنامه محقق ساخته بود که براساس مطالعه منابع جامع طراحی و روایی و پایایی آن ارزیابی شد. به این صورت که پس از گردآوری اطلاعات به صورت نکته برداری و مطالعات کتابخانه‌ای، اقدام به طراحی پرسشنامه محقق ساخته شد. پرسشنامه از دو بخش مجزا تشکیل یافته که بخش اول شامل سؤالات جمعیت شناختی، ویژگی‌های فردی و میزان آشنایی پرسش شونده‌گان با موضوع پژوهش بوده و بخش دوم شامل سؤالات است که حاصل شناسایی عوامل بود. ابعاد پرسشنامه شبکه‌های اجتماعی مجازی از پرسشنامه زندوانیان و همکاران (۱۳۹۲) و نیز ابعاد پرسشنامه آسیب‌های اجتماعی مطفوی کهنگی (۱۳۹۳) استخراج شدند و در ادامه با توجه به مطالعات کتابخانه‌ای و نیز روش تحلیل عاملی اکتشافی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. سپس پرسشنامه بین ۳۸۴ نفر از کاربران فضای مجازی با فعالیت ورزشی منظم توزیع شد و نتایج پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل داده‌ها قرار گرفت. در پژوهش

حاضر روایی محتوای پرسشنامه‌ها توسط ۱۰ تن از بین اساتید و متخصصین مدیریت و علوم ورزشی تأیید گردید. پایایی سئوالات در پژوهش حاضر نیز، از طریق آلفای کرونباخ اندازه‌گیری شد که برای شبکه‌های اجتماعی مجازی ۰/۸۴ و برای آسیب‌های اجتماعی ۰/۸۸ بدست آمد که مناسب و مورد تأیید می‌باشد. در نهایت برای بررسی فرضیات پژوهش از آزمون‌های تحلیل عاملی اکتشافی، کلموگروف اسمیرنوف، فریدمن، استفاده شد. کلیه تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS ۷۲۵ سطح آلفای کوچک‌تر از ۰/۰۵ انجام شد.

یافته‌های مطالعه

جدول ۱. نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنوف

نتیجه	معنی داری	کولموگروف اسمیرنوف	متغیر
توزیع داده‌ها نرمال نیست	۰/۰	۰/۱۸۰	عامل خانوادگی
توزیع داده‌ها نرمال نیست	۰/۰	۰/۱۳۱	عامل عملکردی
توزیع داده‌ها نرمال نیست	۰/۰	۰/۱۳۳	عامل سازگاری
توزیع داده‌ها نرمال نیست	۰/۰	۰/۱۳۰	عامل روانی
توزیع داده‌ها نرمال نیست	۰/۰	۰/۱۵۰	شبکه‌های اجتماعی مجازی
توزیع داده‌ها نرمال نیست	۰/۰	۰/۰۷۳	اعتیاد به اینترنت
توزیع داده‌ها نرمال نیست	۰/۰	۰/۱۴۴	تعارض ارزش‌ها
توزیع داده‌ها نرمال نیست	۰/۰	۰/۱۴۱	انزوای اجتماعی
توزیع داده‌ها نرمال نیست	۰/۰	۰/۲۱۴	افسردگی
توزیع داده‌ها نرمال نیست	۰/۰	۰/۰۹۸	آسیب‌های اجتماعی

نتایج جدول ۱، نشان می‌دهد که توزیع متغیرهای تحقیق نرمال نمی‌باشد ($P < 0/05$) و از آزمون‌های ناپارامتریک آماری برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده می‌شود.

جدول ۲. نتایج آزمون تحلیل عاملی آزمون بارتلت و KMO

پرسشنامه	آزمون	مقدار	معنی داری
شبکه‌های اجتماعی مجازی	آزمون KMO	۰/۸۱۴	۰/۰۰۰
	آزمون بارتلت (خی دو)	۹۴۶۲/۲۷۱	
آسیب‌های اجتماعی	آزمون KMO	۰/۸۱۲	۰/۰۰۰
	آزمون بارتلت (خی دو)	۵۹۶۶/۴۰۳	

در جدول ۲ نتیجه آزمون بارتلت که تقریبی از آماره خی دو است نشان داده شده است. مقدار معناداری آزمون بارتلت برای هر دو پرسشنامه شبکه‌های اجتماعی مجازی و آسیب‌های اجتماعی کوچک‌تر از ۰/۰۵ درصد است که نشان می‌دهد تحلیل عاملی برای شناسایی عوامل، مناسب است. همچنین شاخص KMO، در ابتدای این جدول آمده است. چون مقدار آن برای هر دو پرسشنامه شبکه‌های اجتماعی مجازی و آسیب‌های اجتماعی نزدیک به یک است، تعداد نمونه (تعداد پاسخ دهندگان) برای تحلیل عاملی کافی است.

جدول ۳. آزمون فریدمن برای تعیین اولویت‌بندی ابعاد پرسشنامه شبکه‌های اجتماعی مجازی

ابعاد شبکه‌های اجتماعی مجازی	میانگین رتبه‌ها	رتبه	خی دو	درجه آزادی	معناداری
عامل خانوادگی	۲/۷۹	۱	۱۵/۲	۳	۰/۰۰
عامل عملکردی	۲/۳۳	۳	۲۲	۲	
عامل سازگاری	۲/۵۳	۲			
عامل روانی	۲/۱۷	۴			

اولویت‌بندی ابعاد پرسشنامه شبکه‌های اجتماعی مجازی به صورت جدول ۳ می‌باشد. توضیح اینکه چون طبق آزمون نرمالیتی، داده‌ها نرمال نبوده و نیز تعداد سوالات هر بعد باهم برابر نبود، ابتدا نمره استاندارد Z برای هر بعد محاسبه شده و سپس آزمون رتبه بندی فریدمن از روی نمرات Z انجام پذیرفت. به ترتیب بعد خانوادگی (۲/۷۹)، بعد سازگاری (۲/۵۳)، بعد عملکردی (۲/۳۳) و بعد روانی (۲/۱۷)، به ترتیب بیش‌ترین رتبه را در بین ابعاد پرسشنامه شبکه‌های اجتماعی مجازی در بین کاربران فضای

مجازی با و بدون فعالیت ورزشی منظم در دوران شیوع ویروس کرونا که با توجه به $(P < 0/05)$ معنادار هستند ($X^2 = 15/222$ و $DF = 3$).

جدول ۴. آزمون فریدمن برای تعیین اولویت بندی ابعاد پرسشنامه آسیب های اجتماعی

معماداری	درجه آزادی	خی دو	رتبه	میانگین رتبه ها	ابعاد آسیب های اجتماعی
۰/۰۰	۳	۱۵۱/	۱	۳/۰۴	اعتیاد به اینترنت
۰		۸۸۷	۳	۲/۴۹	تعارض ارزش ها
			۲	۲/۷۲	انزوای اجتماعی
			۴	۱/۹۷	افسردگی

اولویت بندی ابعاد پرسشنامه آسیب های اجتماعی به صورت جدول ۴ می باشد. به ترتیب بعد اعتیاد به اینترنت (۳/۰۴)، بعد انزوای اجتماعی (۲/۷۲)، بعد تعارض ارزشها (۲/۴۹) و بعد افسردگی (۱/۹۷)، به ترتیب بیشترین رتبه را در بین ابعاد پرسشنامه آسیب های اجتماعی در بین کاربران فضای مجازی با و بدون فعالیت ورزشی منظم در دوران شیوع ویروس کرونا که با توجه به $(P < 0/05)$ معنادار هستند ($X^2 = 151/887$ و $DF = 3$).

جدول ۵. نتایج تحلیل رگرسیون بررسی تاثیر شبکه های اجتماعی مجازی بر آسیب اجتماعی کاربران

Sig	F	Sig.	t	Beta	Std.Error	B	گروه ورزش
۰/۰۰۰	۱۵۳/۵۷۳	۰/۰۰۷	۲/۷۵۱		۲/۱۶۲	۵/۹۴۷	(Constant)
		۰/۰۰۰	۵/۲۳۷	۰/۲۸۱	۰/۲۲۲	۱/۱۶۳	اعتیاد به اینترنت
		۰/۰۰۰	۵/۹۱۹	۰/۲۹۶	۰/۲۰۸	۱/۲۳۰	تعارض ارزش ها
		۰/۰۰۰	۰/۱۸۲	۰/۰۱۰	۰/۲۴۲	۰/۰۴۴	انزوای اجتماعی
		۰/۰۰۰	۹/۲۶۴	۰/۴۷۵	۰/۲۱۳	۱/۹۷۲	افسردگی

با توجه به نتایج جدول ۵ مشخص می شود که شبکه های اجتماعی مجازی بر آسیب اجتماعی کاربران فضای مجازی با فعالیت ورزشی منظم در دوران شیوع ویروس کرونا اثر معناداری دارد $(P < 0/05)$. که همچنین با توجه به مقدار آماره دوربین واتسون که بین مقدار استاندارد ۱/۵ و ۲/۵ قرار دارد، نشان دهنده آن است که

شبکه‌های اجتماعی مجازی توانایی پیش بینی ۴۲ درصد از آسیب اجتماعی کاربران فضای مجازی با فعالیت ورزشی منظم در دوران شیوع ویروس کرونا را دارند.

نتیجه‌گیری

در شرایط کنونی با توجه به شیوع ویروس کرونا در جهان، تعداد کلی بیماران مبتلا به این ویروس طبق آخرین آمار به شمار ۱۰۴.۳۶۸.۶۹۱ نفر رسیده است که از این میان ۲.۲۶۳.۹۶۴ نفر جان خود را از دست داده‌اند و در حال حاضر ۲۱۶ کشور در حال مقابله با ویروس کرونا هستند. آمار مبتلایان به این بیماری در ایران به ۱.۴۳۲.۷۵۴ هزار نفر رسیده است و فوت شدگان بیش از ۵۸ هزار نفر هستند (وورلدومترز، ۲۰۲۰). کرویف^۲ (۲۰۲۰)، بیان می‌کند که با توجه به هر نقطه‌ای از جهان که ورزش را مورد بررسی قرار دهیم، تأثیر بحران ویروس کرونا متغیر است. در ورزش‌های حرفه‌ای، هنگامی که استادیوم‌های بزرگ، حقوق تلویزیون، اسپانسرها و حجم قابل توجهی از درآمد، مد نظر قرار می‌گیرد، اثرات ویروس کرونا مشهودتر می‌گردد (کرویف، ۲۰۲۰).

از آنجایی که اکثر فعالیت‌ها و رویدادهای ورزشی لغو شده یا به تأخیر افتاده و همچنین باشگاه‌ها و اماکن ورزشی نیز به حالت تعطیلی درآمده‌اند و دسترسی به خدمات سلامتی و تندرستی به حداقل رسیده، لذا ضروری است با توجه به توصیه‌های سازمان بهداشت جهانی مبنی بر ماندن در خانه و خود قرنطینگی، جهت حفظ سلامتی افراد جامعه اقدام نماییم. عدم فعالیت ورزشی و استراحت طولانی مدت در خانه در جنبه‌های جسمی و روحی افراد تأثیر زیادی خواهد گذاشت. افزایش وزن، کاهش سطح آمادگی بدن، ناهنجاری‌های اسکلتی عضلانی، افسردگی و سردرگمی و ... می‌تواند از عواقب قرنطینه غیرفعال باشد. لذا جامعه ورزش با حضور در شبکه‌های مختلف تلویزیونی و برنامه‌های زنده، شبکه‌های اجتماعی و صفحات شخصی خود با گذاشتن تصاویر و فیلمهای ورزشی از حرکات ساده تا پیچیده نسبت به تشویق و ترغیب افراد به ورزش در قرنطینه خانگی پرداخته‌اند. ورزشکاران سرشناس در کشور توانستند با توصیف خطرات و عواقب این بیماری کووید-۱۹ هم برای افراد و هم خانواده آنها با برگزاری چالشهای ساده و مهیج ورزشی بدون نیاز به وسایل خاص و با وسایل داخل منزل به تشویق افراد به ماندن در خانه کمک نمایند؛ و همچنین ورزشکاران توانستند با معرفی برترین چالش روز در صفحات شخصی خود در شبکه‌های اجتماعی باعث ایجاد انگیزه و روحیه در افراد شوند و ادامه فعالیت‌های

¹ Worldometers

² Cruyff

ورزشی آنها در خانه و در دوران قرنطینه را مورد تمجید و ترغیب قرار دهند (شیروانی و همکاران، ۱۳۹۹).

بیماری همه گیر کووید-۱۹، به طور قابل توجهی فعالیت های عادی را در سطح جهان مختل کرده است. دستورالعمل های ماندگاری در خانه و قرنطینه، باعث افزایش استفاده شبکه های اجتماعی مجازی شده است. که استفاده بیش از اندازه آن می تواند عوارض جبران ناپذیری از جمله آسیب های اجتماعی کاربران شود. استفاده از اینترنت به دلیل جذابیت های کاذبی که برای کاربران ایجاد می کند، به آرامی آن ها را به خود معتاد می سازد و می تواند نیازهای روانی و هیجانی آن ها را تأمین کند بنابراین جایگزین کردن شبکه های اجتماعی روی اینترنت به جای حضور و تعامل با افراد در دنیای واقعی، باعث خواهد شد که ارتباطات اجتماعی و عاطفی کاربران مختل شود، به هر حال اعتیاد به شبکه های اجتماعی موضوعی است که بسیاری از ما آن را در خود می یابیم و باید دیر یا زود برای مدیریت آن قدم برداریم.

یافته اول و دوم پژوهش حاضر نشان داد که عوامل (عامل خانوادگی، عامل عملکردی، عامل سازگاری، عامل روانی) به عنوان عوامل تاثیرگذار شبکه های اجتماعی مجازی بر آسیب های اجتماعی (اعتیاد به اینترنت، تعارض ارزشها، انزوای اجتماعی، افسردگی) کاربران فضای مجازی با و بدون فعالیت ورزشی در دوران شیوع ویروس کرونا شناسایی شدند. همه گیری ویروس کرونا چالش های زیادی را در برای افراد به وجود آوردند. رشد سریع تکنولوژی و بویژه پیشرفت روزافزون در حوزه های ارتباطی، ماهواره ها و اینترنت در دوره همه گیری ویروس کرونا، باعث تحولات پرشتاب در جوامع بشری گردیده و آثار مثبت و منفی فراوانی در پی داشته است. طبق یافته های بدست آمده طی همه گیری ویروس کرونا، حدود ۱۰ درصد از افراد در کشور درگیر اعتیاد به اینترنت هستند و با تاکید بر اینکه این اعتیاد اغلب در سنین نوجوانی و جوانی رخ می دهد، پس بینی می شود این اعتیاد در ایام پاندمی کرونا افزایش پیدا کند چراکه نوجوانان دارای وقت آزاد بیشتری هستند و استفاده مشروع آن ها از اینترنت نیز با وجود کلاس های مجازی افزایش پیدا کرده است. استفاده از شبکه های اجتماعی به رغم نزدیکی فیزیکی و در زیر یک سقف بودن در داخل خانواده، گاه فاصله عاطفی و معنوی زیادی از یکدیگر را باعث شده و افراد خانواده کمترین مراودات و گفت و گوی همدلانه را با هم دارند. این امر آسیب زا بوده و باعث تخریب در روابط خانوادگی، سست شدن بنیاد خانواده ها، طلاق عاطفی زوجین و کمزنگ شدن صمیمیت میان اعضای خانواده شده است. بنابراین علاوه بر اعتیاد، خطر دیگری که خانواده ها را تهدید می کند، سردی روابط خانوادگی در پی فعالیت بدون حد و مرز در شبکه های اجتماعی است. شبکه های اجتماعی در دوره همه گیری

ویروس کرونا بر رفتار برخی خانواده‌ها نیز تاثیرات منفی فراوانی گذاشته و سبب جدایی خانواده‌ها شده است، حتی در برخی موارد تبعات آن بسیار گسترده‌تر بوده است (ایرانه‌مهر و همکاران، ۱۳۹۷).

یافته بعدی پژوهش حاضر نشان داد که شبکه‌های اجتماعی مجازی بر آسیب اجتماعی کاربران فضای مجازی با فعالیت ورزشی منظم در دوران شیوع ویروس کرونا اثر معناداری دارد. با توجه به مقدار آماره دوربین واتسون شبکه‌های اجتماعی مجازی توانایی پیش بینی ۴۲ درصد از آسیب اجتماعی کاربران فضای مجازی با فعالیت ورزشی منظم در دوران شیوع ویروس کرونا را دارند. این یافته با نتایج پژوهش‌های ایوانزا^۱ و همکاران (۲۰۲۰)، کاپلان^۲ (۲۰۲۰)، صفانیا و برهمند (۱۳۹۹)، نیکسون (۲۰۱۰) همسو و با نتایج یافته‌های گودرزی و همکاران (۱۳۹۴)، جانی و همکاران (۱۳۹۹)، ناهمسو می‌باشد.

نیکسون^۳ (۲۰۱۰) در پژوهش خود نقش مهم شبکه‌های اجتماعی را در تشویق مستقیم، مساعدت و کمک عملی برای مشارکت در فعالیت‌های ورزشی مورد تأیید قرار داده است. برخی از پژوهش‌های انجام شده بر نقش شبکه‌های اجتماعی در یادگیری رفتاری خاص مانند مشارکت افراد به فعالیت‌های ورزشی تأکید دارند (گودرزی و همکاران، ۱۳۹۴).

کاپلان (۲۰۲۰)، در پژوهش خود در نظریه جامع سواستفاده از شبکه‌های مجازی در دوران بحران کرونا را بیان کرد و بر طبق آن نوشت که استفاده بیش از اندازه از شبکه‌های مجازی در این دوران یک نوع بی‌نظمی را در کاربران ایجاد کرده است که با روند ادامه دار می‌تواند آسیب اجتماعی را در کاربران ایجاد کند. جانی و همکاران (۱۳۹۹)، تأثیر درمان شناختی - رفتاری به واسطه اینترنت بر کاهش اضطراب کرونا را بررسی کردند که نتایج نشان داد که بین میانگین نمرات گروه آزمایش و کنترل در پس‌آزمون، تفاوت معناداری وجود دارد و درمان شناختی - رفتاری به واسطه اینترنت، موجب کاهش اضطراب کرونا در کارکنان مراقبت‌های بهداشتی و درمانی شده است ($P < 0.05$) بنابراین پژوهش حاضر نشان می‌دهد که درمان شناختی - رفتاری به واسطه اینترنت، در بهبود علائم اضطراب کرونا مؤثر می‌باشد.

بنابراین با توجه به رشد روزافزون چالش‌های اینترنتی در دوره همه‌گیری ویروس کرونا، باید به فرهنگ‌سازی و آموزش در این باره پرداخت تا با آگاهی‌بخشی به افراد

¹ Evans

² Kaplan

³ Nixon

بتوان از وقوع ورزش‌گریزی در این زمینه پیشگیری کرد و زمینه دستیابی افراد به اهداف مرتبط با سلامت، نظیر دنبال کردن فعالیت‌ها و مباحث مرتبط با موضوعات ورزش و سلامت را فراهم کرد. بدیهی است هر قدر تعداد افراد در دنیای مجازی بیشتر شود، مطالبی که در این رسانه به اشتراک می‌گذارند نیز، بیشتر خواهد شد. فضای مجازی در صورت استفاده صحیح و به جا نیز می‌تواند استفاده‌های مثبت و قابل توجه برای کاربران داشته باشد. در این فضا بحث‌های آموزشی ساده‌تر و سهل‌الوصول‌تر و قابل دسترس‌تر است. بنابراین پیشنهاد می‌شود کارگاه‌های آموزشی آنلاین در جهت آگاهی‌بخشی کاربران در مورد آسیب‌های شبکه‌های اجتماعی مجازی بر سلامتی آنها در این دوران برگزار شود. بنابراین استفاده از شبکه‌های مجازی بر بروز آسیب‌های اجتماعی در افراد خصوصاً ورزشکاران تأثیر دارد، بنابراین با توجه به رشد روزافزون چالش‌های اینترنتی در دوره همه‌گیری ویروس کرونا، باید به فرهنگ‌سازی و آموزش در این باره پرداخت تا با آگاهی‌بخشی به افراد بتوان از وقوع ورزش‌گریزی در این زمینه پیشگیری کرد و زمینه دستیابی افراد به اهداف مرتبط با سلامت، نظیر دنبال کردن فعالیت‌ها و مباحث مرتبط با موضوعات ورزش و سلامت را فراهم کرد. بدیهی است هر قدر تعداد افراد در دنیای مجازی بیشتر شود، مطالبی که در این رسانه به اشتراک می‌گذارند نیز، بیشتر خواهد شد. فضای مجازی در صورت استفاده صحیح و به جا نیز می‌تواند استفاده‌های مثبت و قابل توجه برای کاربران داشته باشد. در این فضا بحث‌های آموزشی ساده‌تر و سهل‌الوصول‌تر و قابل دسترس‌تر است. بنابراین پیشنهاد می‌شود کارگاه‌های آموزشی آنلاین در جهت آگاهی‌بخشی کاربران در مورد آسیب‌های شبکه‌های اجتماعی مجازی بر سلامتی آنها در این دوران برگزار شود.

منابع

- Aksoy, L., Van Riel, A., Kandampully, J., Bolton, R. N., Parasuraman, A., Hoefnagels, A. & Solnet, D. (2013). Understanding Generation Y and their use of social media: a review and research agenda. *Journal of service management*.
- Ameli Seyed Saeed Reza. (2018). *Philosophy of cyberspace*. Amirkabir Publishing [in Persian]
- Barahoui Mehrnegar, Hassani Lotak Mohammad, Naeem Mohammad. (2015). Study of aversion to sports with membership in virtual social networks among teachers in Nusratabad region, National Conference on Psychology and Social Injury Management, Chabahar. [in Persian]
- Cruyff, J. (2020). The impact of the Covid-19 on the management of sport organizations. Retrieved from.
- Eskandari Setareh, Ghafouri Farzad. (2016). The role of social networks on the development of public sports, National Conference of the Scientific Association of Sports Management, Volume 2, [in Persian]
- Evans, A. B., Blackwell, J., Dolan, P., Fahlén, J., Hoekman, R., Lenneis, V., & Wilcock, L. (2020). Sport in the face of the COVID-19 pandemic: towards an agenda for research in the sociology of sport. *European Journal for Sport and Society*, 15, 85-95
- Goodarzi Mahmoud, Abdolmaleki Hossein, Ali Dost Ghahfarkhi Ibrahim. (2015). The relationship between sport media usage and social capital in students of University of Tehran. *Contemporary Studies On Sport Management*, 5(10), 13-23. [in Persian]
- Hafezi, E., Sahab-Nagah, S. (2020). Effects of Quarantine during Epidemics on Mental Health and Associated Management Strategies: A Narrative Review. *Navid No*, 23(Supplement,), 1-19. [in Persian]
- Independent, T. (2020). Coronavirus: sport-by-sport look at the global impact of COVID-19. Retrieved from
- Iranmehr, M., shafiabadi, A., naeimi, E. (2018). The qualitative study of the pathology of virtual social networks on the mental health of

- students (from the perspective of school counselors). *Counseling Culture and Psychotherapy*, 9(33), 43-72. [in Persian]
- Jakobsson, J., Malm, C., Furberg, M., Ekelund, U., & Svensson, M. (2020). Physical Activity during the Coronavirus (COVID-19) Pandemic: Prevention of a Decline in Metabolic and Immunological Functions. *Frontiers in Sports and Active Living*, 2, 57-66.
- Jani, S., mikaeili, N., rahimi, P. (2020). The Effectiveness of Internet-Delivered Cognitive Behaviour Therapy on Reducing Corona-Related Anxiety in Parsabad Health Care Workers. *Information and Communication Technology in Educational Sciences*, 10(40), 129-145. [in Persian]
- Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business horizons*, 53(1), 59-68.
- Liu, W., Zhang, Q. I., Chen, J., Xiang, R., Song, H., Shu, S. & Liu, Y. (2020). Detection of Covid-19 in children in early January 2020 in Wuhan, China. *New England Journal of Medicine*, 382(14), 1370-1371.
- Mostafavi Kahangi, Farahnaz, (2014). A Pathological Study of the Effect of Internet on the Social Isolation among the Students, *Sociological Studies of Youth Journal*, 5(15), 143-156. [in Persian]
- Nixon, H. L. (2010). Social network analysis of sport: Emphasizing social structure in sport sociology. *Sociology of Sport Journal*, 10, 315-321
- Parnell, D., Widdop, P., Bond, A., & Wilson, R. (2020). COVID-19, networks and sport. *Managing Sport and Leisure*, 15, 1-7
- Safania, A., Barahmand, R. (2020). Assessing the effects of corona virus in the sports industry. *Educational Psychology*, 16(55), 123-135. [in Persian]
- Salimi, A. (2019). A New Islamic Approach to Social Pathology: A Contemplation on the Challenges and Achievements of the Research Plan “Sociology of Deviance: An Islamic Approach. *Journal of Islam and Social Sciences*, 11(21), 29-47. [in Persian]

- ShahGhasemi, Ehsan. (2006). An Overview of the Impact of Cyberspace on Communication Theories. Journal: World Media, No. 2, 104-125. [in Persian]
- Soltani Renani, S. M. (2018). Ethical Strategies for Dealing with Internet Tissue Damage in the Family. Akhlagh Religious Extension Quarterly, 13(50), 161-185. [in Persian]
- World Health Organization. (2020). Coronavirus disease (COVID-19): situation report
- Worldometers. (2020). COVID-19 Coronavirus Pandemic.
- Zandvanian Ahmed, Heidari Maryam, Bagheri Reyhaneh, Atarzadeh Fatemeh, (2013). Cyberspace Traumas among Girl Students, Journal of Culture - Communication Studies, 14(23), 195. [in Persian]
- Zaytunli Abdul Hamid, Karkon Leila. (2017). The position of modern media and social networks on student participation in public sports. Fourth National Conference on New Achievements in Sports Science. [in Persian].